

Natuurtoets bedrijventerrein Hoogewaard te Koudekerk

Toetsing aan natuurwetgeving

Natuurtoets bedrijventerrein Hoogewaard te Koudekerk

Toetsing aan natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2013-18

Versie	Datum
Concept	7 augustus 2013
Eindrapport	9 oktober 2013

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A
1822 BS Alkmaar

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding en doel	6
1.2	Het plangebied.....	7
1.3	Methode	8
1.4	Leeswijzer	8
2	Beschermingskader	9
2.1	Europese wetgeving	9
2.1.1	Habitatrichtlijn.....	9
2.1.2	Vogelrichtlijn	10
2.2	Landelijke wetgeving	10
2.2.1	Natuurbeschermingswet 1998.....	10
2.2.1.1	Instandhoudingsdoelstellingen	11
2.2.1.2	Externe werking	13
2.2.1.3	Bestaand gebruik.....	13
2.2.1.4	Crisis- en herstelwet.....	13
2.2.2	Flora- en faunawet	13
2.2.2.1	Zorgplicht	14
2.2.2.2	Verbodsbepalingen	14
2.2.2.3	Vrijstellingen	14
2.2.2.4	Ontheffingsmogelijkheid.....	15
2.2.3	Ecologische Hoofdstructuur	15
2.2.4	Belangrijk weidevogelgebied en beschermde verkavelingspatronen.....	16
3	Huidige situatie en voorziene wijzigingen	17
3.1	Huidige situatie	17
3.1.1	Beschrijving aanwezige biotopen.....	17
3.2	Wijzigingen in het bestemmingsplangebied	18
3.2.1	Effecten van de planwijziging.....	19
3.2.1.1	Aanlegfase.....	19
3.2.1.2	Aanwezigheidsfase.....	20
3.2.1.3	Bestaand gebruik.....	21
4	Gebiedsbescherming rond het plangebied	22
4.1	Natura 2000-gebieden.....	22
4.2	Ecologische Hoofdstructuur	23

4.3	Belangrijke weidevogelgebieden	24
4.4	Cultuurhistorisch belangrijke gebieden	24
5	Toetsing	26
5.1	Flora en faunawet	26
5.1.1	Flora	26
5.1.2	Vissen.....	26
5.1.3	Amfibieën	27
5.1.4	Vogels	27
5.1.5	Zoogdieren.....	29
5.1.6	Overige fauna	30
5.1.7	Conclusie toetsing FF-wet.....	31
5.2	Natura 2000 (NB-wet)	31
5.2.1	Gevolgen.....	33
5.2.1.1	Programmatische aanpak stikstof	33
5.2.1.2	Beschermd Natuurmonument.....	34
5.2.2	Conclusie toetsing Natura 2000 gebieden en beschermd Natuurmonument	35
5.3	EHS	35
5.3.1	Conclusie toetsing EHS	35
5.4	Belangrijke weidevogelgebieden	36
5.4.1	Conclusie toetsing belangrijke weidevogelgebieden	36
5.5	Belangrijke cultuurhistorische elementen.....	36
5.5.1	Conclusie toetsing cultuurhistorische elementen	36
6	Conclusies	37
7	Literatuur	39
Bijlage 1	Inrichting bedrijventerrein Hoogewaard binnen de nieuwe begrenzing.....	42
Bijlage 2	Ligging Natura 2000 gebieden ten opzichte van het plangebied.....	43
Bijlage 3	Maatregelen kolonisatie Rugstreeppad	44
Bijlage 4	Invoergegevens OPS-PRO	45

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Er bestaan plannen het bestemmingsplan van het bedrijventerrein 'Hoogewaard' in Koudekerk aan den Rijn in de gemeente Rijnwoude te herzien. Het nieuwe plan is grotendeels conserverend maar er wordt aan de rand van het bedrijventerrein een uitbreiding voorzien van ongeveer 7 ha en er is een interne ontsluitingsweg gepland.

Het gewijzigde bestemmingsplan heeft mogelijk negatieve gevolgen voor rond- of op het terrein voorkomende (beschermde) flora en fauna of op nabij gelegen beschermde gebieden. Het is daarom noodzakelijk een toetsing uit te voeren naar deze gevolgen aan de relevante natuurwetgeving.

Hierbij wordt wat betreft natuurwetgeving bekeken of het nieuwe plan gevolgen heeft voor (voornamelijk soortbeschermende) bepalingen uit de Flora- en faunawet (hierna: FF-wet), of voor gebieden die vallen onder het Natura 2000 netwerk, de Ecologische hoofdstructuur (EHS) of die zijn aangewezen als belangrijk weidevogelgebied of als gebieden met een beschermd verkavelingspatroon.

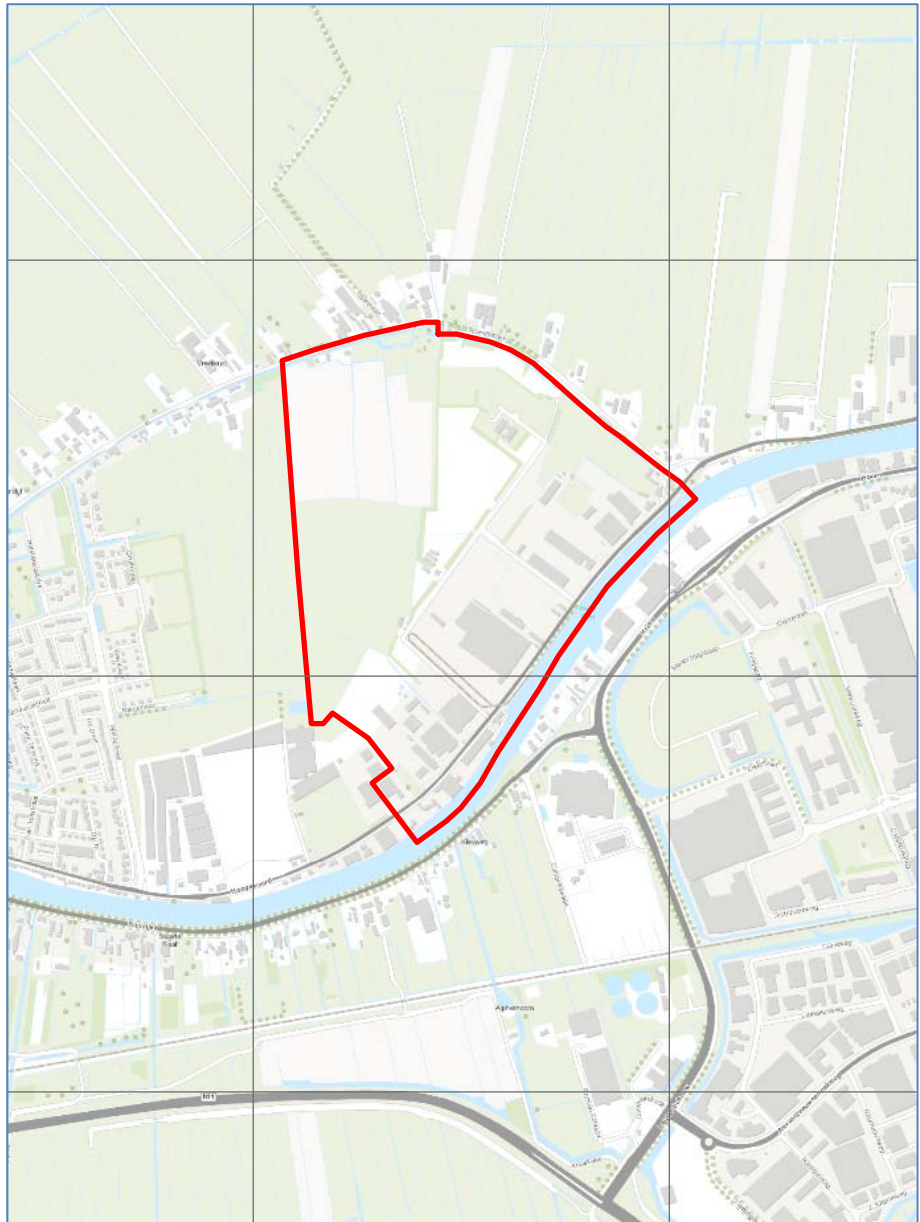
Het is noodzakelijk deze voortoets uit te voeren omdat ruimtelijke plannen geen ruimte mogen bieden aan activiteiten waarvan op voorhand duidelijk is dat deze significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden hebben of die ingaan tegen bepalingen uit de FF-wet of andere wetgeving, zonder dat middels aanpassingen relevante ontheffingen kunnen worden verkregen.

Deze verordening vloeit voort uit het juridische kader waarin wordt aangegeven dat het ruimtelijke ordeningsplan rekening moet houden met beschermde soorten en gebieden op grond van de planologische uitvoerbaarheidseis van art. 3.1.6 Besluit ruimtelijke ordening (Bro) jo. art. 3:2 Awb. Zij moet daartoe op voorhand een inschatting maken dat voor de geplande activiteiten sectortoestemming zal (kunnen) worden verleend op grond van de FF-wet (soortenbescherming) dan wel op grond van de bepalingen uit de Natuurbeschermingswet 1998 of andere relevante gebiedsbescherming.

Deze voortoets biedt dan ook per relevant onderdeel van de wijziging inzicht in de vraag in hoeverre (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden of op andere beschermde waarden zouden kunnen optreden en of daarvoor in een latere fase nog nadere ontheffingen of toetsing (verslechteringstoets of passende beoordeling) nodig is.

Bij een plan met een hoger abstractieniveau, zoals het voorliggende bestemmingsplan en de wijziging daarvan, heeft zo'n toetsing een lager detailniveau dan bij een concreet project waarbij meestal

Figuur 1.
Ligging van het plangebied van bedrijventerrein Hoogwaard in Koudekerk aan den Rijn.

gedetailleerde informatie omtrent uitvoering nodig is. Deze voortoets heeft diensgevolge meer het karakter van een 'risico-inventarisatie' voor latere invulling van plannen of besluiten en probeert aan te geven of aan de eerder genoemde planologische uitvoerbaarheids-eis kan worden voldaan.

1.2 Het plangebied

In Figuur 1 staat de ligging van het bestemmingsplangebied aangegeven. Het plan omvat het gebied oostelijk van de bebouwing van Koudekerk aan den Rijn tussen de Oude Rijn in het zuiden en oosten en de Lagewaard in het noorden. De westgrens van het plangebied ligt midden in het agrarische gebied van de Hogenwaardse polder.

1.3 Methode

Onderliggende natuurtoets is tot stand gekomen op grond van een afgelegd veldbezoek op 2 juli 2013. Tijdens dit bezoek zijn de aanwezige en aangrenzende biotopen beschreven en is geprobeerd eventuele incidentele waarnemingen te doen van (beschermde) flora en fauna (voor zover waarneembaar).

Op basis van de aangetroffen biotopen is per soortgroep een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van in ieder geval die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dergelijke werkzaamheden zijn namelijk te verwachten bij de realisatie van het gewijzigde bestemmingsplan.

Bij de biotoopbeoordeling is gebruik gemaakt van bestaande informatie uit de vakliteratuur (b.v. diverse inventarisatieatlassen) en op de websites van diverse betrokken Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) zoals RAVON (vissen, amfibieën, reptielen), VZZ (zoogdieren), Floron (planten) over populaties van (beschermde) soorten in de omgeving van het plangebied of algemene informatie over biotoopvoorkeur en -keuze van deze soorten (zie hoofdstuk 7).

Naast het veldbezoek en het raadplegen van literatuurbronnen is aan de hand van bestaande ruimtelijke plannen en -omgrenzings van provincie Zuid Holland en de Rijksoverheid, bekeken welke beschermde (natuur)gebieden in de buurt zijn gelegen van het plangebied, wat de afstand en de ligging is van deze gebieden ten opzichte ervan en welk beschermingsregime geldend is voor deze gebieden. Hierbij is gekeken naar gebieden beschermd onder Natura 2000, de EHS, belangrijke weidevogelgebieden en gebieden met een beschermd verkavelingspatroon of andere belangrijke cultuurhistorische elementen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de in Nederland geldende natuurwetgeving aan de orde en wordt in het kort aangegeven hoe deze is ontstaan en met elkaar samenhangt. Hierbij wordt met name aandacht besteed aan de FF-wet en de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). In Hoofdstuk 3 wordt de op dit moment voorkomende situatie en de voorkomende biotopen in het plangebied kort beschreven. In dit hoofdstuk wordt vervolgens aangegeven welke ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt door het gewijzigde bestemmingsplan. In hoofdstuk 4 worden de ruimtelijke omgrenzings van te beschermen gebieden rond het plangebied beschreven en in hoofdstuk 5 worden de mogelijke ontwikkelingen getoetst aan de flora- en faunawet en de relevante gebiedsbescherming. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies van de uitgevoerde toetsing.

2 Beschermingskader

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van het beschermingskader voor flora en fauna.

De belangrijkste landelijke wetgeving voor flora en fauna valt uiteen in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet welke beide (gedeeltelijk) zijn gebaseerd op Europese wetgeving.

In de Natuurbeschermingswet 1998 (uit 2005) is de bescherming van gebieden geregeld. In deze wet worden de bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming uitgewerkt, aangevuld met landelijk om andere redenen beschermde gebieden. Deze wet is met name van belang bij de hier beschreven Habitattoets.

In de Flora- en faunawet (uit 2003) is de bescherming van soorten geregeld. In deze wet worden de bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn ten aanzien van soortbescherming uitgewerkt, aangevuld met een aantal landelijk te beschermen soorten.

2.1 Europese wetgeving

2.1.1 Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn wordt algemeen beschouwd als de richtlijn waarin de bepalingen van de Conventie van Bern uit 1982 in het Europees Gemeenschapsrecht zijn omgezet. Hij heeft zowel een gebiedsbeschermend doel als een doel met betrekking tot soortbescherming.

Gebiedsbescherming

De Habitatrichtlijn is gericht op de realisatie van een coherent Europees ecologisch gebiedennetwerk, het zogenaamde Natura 2000-netwerk.

Hiervoor dienen de EU-landen in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aan te wijzen, soms in combinatie met Vogelrichtlijngebieden (zie §2.1.2). Als speciale beschermingszones worden alleen gebieden aangewezen met natuurlijke vegetaties (habitats) genoemd in Bijlage I van de Habitatrichtlijn en/of de leefgebieden van diersoorten die zijn genoemd in Bijlage II (zie kader).

De aanwijzing van gebieden als speciale beschermingszone heeft een aantal gevolgen. Zo dienen de EU-landen maatregelen te treffen zodat de natuurlijke vegetaties (habitats) en/of de leefgebieden van de te beschermen soorten zich verder kunnen ontwikkelen. Binnen de aangewezen gebieden kunnen plannen of projecten die 'significante negatieve gevolgen' op deze ontwikkeling hebben alleen worden toegestaan indien ze een dwingende reden van groot openbaar belang vertegenwoordigen en indien is aangetoond dat er voor

Kader

*Bijlagen van de
Habitatrichtlijn*

Bijlage	Omschrijving
Bijlage I	In deze bijlage staat een lijst met beschermde vegetaties (habitats) waarvoor Habitatrichtlijngebieden worden aangewezen. In Nederland gaat het om 51 habitattypen.
Bijlage II	In deze bijlage staat een lijst met 50 diersoorten en 4 plantensoorten waarvoor beschermde gebieden moeten worden aangewezen.
Bijlage III	Deze bijlage geeft diverse wetenschappelijke selectiecriteria voor de onderlinge beoordeling van mogelijke beschermingszones. Deze criteria hebben vooral te maken met de mate van representativiteit, de oppervlakte, de mate van instandhouding en de herstelmogelijkheden van de habitattypen.
Bijlage IV	In deze bijlage staat een lijst met 86 diersoorten en 4 plantensoorten waarvoor de lidstaten beschermingsmaatregelen moet nemen.
Bijlage V	In deze bijlage staat een lijst met 43 plantensoorten en 19 diersoorten waarvoor exploitatie en onttrekken aan de natuur -indien nodig- moet worden gereguleerd.

het plan of project in kwestie geen alternatief is. Bovendien moeten als vergoeding voor de natuurwaarden die worden aangetast, compenserende maatregelen worden getroffen om de samenhang van het Natura 2000-netwerk te waarborgen.

Soortbescherming

De Habitatrichtlijn beschermt soorten die voorkomen in Bijlage IV. In deze Bijlage zijn soorten opgenomen waarvoor geen verplichting geldt om hun leefgebied als speciale beschermingszone aan te wijzen maar die wel op een andere wijze bescherming behoeven. Zo dienen de EU-landen voor deze soorten onder meer een verbod in te stellen op de beschadiging of de vernieling van hun voortplantings-, groei- en rustplaatsen en moet een verbod gelden op het vangen, vernielen en doden van deze planten en dieren.

2.1.2 Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn verplicht de lidstaten van de Europese Unie de instandhouding te garanderen van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het Europese verdrag van toepassing is.

Artikel 4 van de Vogelrichtlijn bevat, net als de Habitatrichtlijn, de verplichting tot het aanwijzen van zogenaamde speciale beschermingszones. Deze worden 'Vogelrichtlijngebieden' genoemd.

Vogelrichtlijngebieden zijn vervolgens, vaak samen met Habitatrichtlijngebieden, ingevoegd in het Natura 2000-netwerk.

2.2 Landelijke wetgeving**2.2.1 Natuurbeschermingswet 1998**

In deze wet is landelijk de bescherming van gebieden geregeld en hierin zijn sinds 1 oktober 2005 ook de bepalingen uit de Vogel- en

Habitatrichtlijn uitgewerkt. De Natuurbeschermingswet kent drie typen gebieden, waarvan het eerste het meest voorkomt:

- ♣ Natura 2000-gebieden (opnieuw begrensde samenstelling van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden).
- ♣ Beschermde natuurmonumenten.
- ♣ Gebieden die de Minister van EZ aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van verplichtingen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) zoals bijvoorbeeld 'Wetlands'.

Het aanwijzingsbesluit is voor Natura 2000-gebieden van groot belang, omdat het onder meer het referentiekader biedt voor het beheerplan, de beoordeling van projecten en activiteiten en de vergunningverlening. Dit referentiekader wordt gevormd door de instandhoudingsdoelstellingen en de begrenzing van het gebied (in de vorm van een kaart met een toelichting).

Natura 2000-gebieden

Activiteiten in Natura 2000-gebieden mogen geen significante gevolgen hebben op beschermde waarden van deze gebieden. Echter, ook activiteiten in de buurt van Natura 2000-gebieden mogen als gevolg van zogenaamde 'externe werking' geen significante gevolgen hebben op deze gebieden.

Gevolgen zijn 'significant' wanneer de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied op lange termijn niet gerealiseerd kunnen worden.

Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort dan wel de kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, kan sprake zijn van significante gevolgen.

2.2.1.1 Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in artikelen 19d en 19f van de Natuurbeschermingswet 1998 beschrijven de doelen voor de instandhouding van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties in het wild levende plant- en diersoorten, zoals vereist door de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Deze natuurwaarden moeten in een gunstige staat van instandhouding gebracht of gehouden worden.

Artikel 19d lid 1

"Het is verboden zonder vergunning (...) projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige

projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.” Hierin is artikel 6 lid 2 HRI verwerkt.

Artikel 19f lid 1

“Voor projecten waarover gedeputeerde staten een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt de initiatiefnemer alvorens gedeputeerde staten een besluit nemen, een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.” Hierin is artikel 6 lid 3 HRI verwerkt.

De ‘staat van instandhouding’ van een natuurlijke habitat wordt als ‘gunstig’ beschouwd wanneer:

- ♣ het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en;
- ♣ de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en;
- ♣ de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.

De ‘staat van instandhouding’ voor een soort wordt als ‘gunstig’ beschouwd wanneer:

- ♣ uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven;
- ♣ het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden;
- ♣ er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Beschermde natuurmonumenten

Bij Beschermd Natuurmonumenten gaat het om de wezenlijke kenmerken (natuurschoon, natuurwetenschappelijke betekenis, dieren en planten) die in het aanwijzingsbesluit zijn vermeld en of handelingen schadelijk kunnen zijn en deze wezenlijke kenmerken aantasten.

2.2.1.2 Externe werking

Zowel projecten en andere handelingen in- als buiten een Natura 2000-gebied of Beschermd Natuurmonument kunnen vergunningplichtig zijn. De wet kent namelijk de externe werking. Dit houdt in dat als een activiteit, die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, deze beoordeeld moet worden.

2.2.1.3 Bestaand gebruik

Onder bestaand gebruik dient te worden verstaan: “gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag”. Op grond van artikel 19d lid 3 Nbw is voor bestaand gebruik geen vergunning benodigd. Bestaand gebruik is echter niet vergunningsvrij als er sprake is van een project met mogelijk significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied.

2.2.1.4 Crisis- en herstelwet

Op 31 maart 2010 is de Crisis- en herstelwet in werking getreden. Op 1 januari 2012 is deze gewijzigd en op enkele kleine punten aangepast. Eén van de maatregelen uit de Crisis- en herstelwet zijn de wijzigingen van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wijzigingen hebben als doel om de wet in de praktijk beter hanteerbaar te maken zonder afbreuk te doen aan de beoogde doelen van de wet. Zo wordt in de wet onder andere het hier bovenstaande ‘bestaand gebruik’ geregeld. Verder wordt een nieuwe regeling ingevoegd over hoe om te gaan met stikstofdepositie en wordt voorzien in een verlicht beschermingsregime voor beschermde natuurmonumenten en voor de oude doelen van Natura 2000. Naast deze veranderingen regelt de wet nog een aantal zaken omtrent de procedurele werking van de NB-wet.

2.2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is het nationale wettelijke kader dat de soortbeschermende bepalingen van de Habitatrichtlijn in nationaal recht heeft omgezet.

De soortenlijst die volgt uit deze Europese bepalingen is aangevuld met een extra aantal landelijk te beschermen soorten door de Minister van EL&I.

Wanneer plannen bestaan voor projecten in Natura 2000-gebieden die negatieve gevolgen kunnen hebben voor onder de Flora- en faunawet beschermde soorten, dienen deze effecten in een aparte toetsing te worden beschreven en dient mogelijk ontheffing te worden aangevraagd. Deze procedure wordt verder niet meer behandeld in deze Habitattoets.

2.2.2.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Flora- en faunawet is de zorgplicht (artikel 2), die stelt “dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

2.2.2.2 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet bepaalt dat het verboden is:

- ♣ Planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- ♣ Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen, dan wel opzettelijk te veront- rusten (artikel 9 en 10);
- ♣ Verder is het verboden van beschermde diersoorten nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikel 11) en iets dergelijks geldt voor eieren (artikel 12).

2.2.2.3 Vrijstellingen

De Mol is vrijgesteld van de verboden van de artikelen 9 t/m 11 en daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis vrijgesteld in of op gebouwen of daarbij behorende erven.

Er zijn daarnaast nog een aantal andere algemene soorten aangewezen die vrijgesteld zijn van de verboden van de artikelen 8 t/m 12, indien werkzaamheden worden verricht in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik of van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor deze soorten hoeft dan geen ontheffing te worden aangevraagd, maar de zorgplicht blijft onverminderd gelden. Dit wordt het ‘lichte beschermingsregime’ genoemd, geldend voor de zogenaamde ‘**Tabel 1**-soorten’ (zie kader ‘Tabellen van de Flora- en faunawet’. Voor een precies overzicht van soorten in de tabellen zie:

<http://www.dasenboom.nl/pdf/soorten%20FFW%20tabel%203.pdf> of http://www.hetInvloket.nl/txmpub/files/?p_file_id=37183 of http://www.hetInvloket.nl/txmpub/files/?p_file_id=41764).

Kader:

Tabellen van de Flora- en faunawet.

Tabel	Omschrijving
Tabel 1	Wanneer activiteiten worden ondernomen die zijn te kwalificeren als “bestendig beheer en onderhoud”, “bestendig gebruik” of “ruimtelijke ontwikkeling”, geldt een vrijstelling voor de soorten uit Tabel 1. Voor deze activiteiten hoeft dan geen ontheffing aangevraagd worden. Voor andere dan hierboven genoemde activiteiten is voor de soorten uit Tabel 1 wel een ontheffing nodig.
Tabel 2	Wanneer activiteiten worden ondernomen die zijn te kwalificeren als “bestendig beheer en onderhoud”, “bestendig gebruik” of “ruimtelijke ontwikkeling”, geldt een vrijstelling voor de soorten in Tabel 2, <u>mits</u> activiteiten aantoonbaar worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Als de functionaliteit van de voortplantings-, rust- en/of vaste verblijfplaats niet kan worden gegarandeerd en men niet in het bezit is van een dergelijke gedragscode, is voor de soorten in Tabel 2 een ontheffing nodig.
Tabel 3	Wanneer activiteiten worden ondernomen die zijn te kwalificeren als “bestendig beheer en onderhoud” of “bestendig gebruik”, geldt een vrijstelling voor de soorten in Tabel 3 <u>mits</u> activiteiten aantoonbaar worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Wanneer activiteiten worden ondernomen die zijn te kwalificeren als “ruimtelijke ontwikkeling”, en de functionaliteit van de voortplantings-, rust- en/of vaste verblijfplaats kan niet worden gegarandeerd, dan is voor Tabel 3-soorten een ontheffing nodig. Ook voor vogels geldt deze zware toets.

2.2.2.4 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het aanleggen van woningbouw- of bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet verkregen worden.

2.2.3 Ecologische Hoofdstructuur

De nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland.

Ingrepen in gebieden die horen bij de EHS worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op de EHS of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Als een dergelijke ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd.

2.2.4 **Belangrijk weidevogelgebied en beschermde verkavelingspatronen**

Naast de hiervoor besproken wetgeving zijn soms andere gebiedsbeschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'belangrijke weidevogelgebieden' van de Provincie Zuid-Holland. In deze gebieden wordt ruimte geschept voor weidevogels en deze gebieden worden in principe niet anders bestemd dan als voor deze soortgroep geschikte gebieden. Op dezelfde wijze zijn belangrijke cultuurhistorische landschapselementen in de provincie in kaart gebracht.

Polder Lagewaard, noordelijk van het plangebied, is aangemerkt als 'belangrijk weidevogelgebied'.

3 Huidige situatie en voorziene wijzigingen

3.1 Huidige situatie

Het bestemmingsplangebied Hoogwaard heeft een oppervlakte van ongeveer 73 ha. Zoals te zien in onderstaand luchtbeeld is ongeveer de helft van het plangebied momenteel in gebruik als bedrijventerrein en ligt in het westen en noorden vooral agrarisch gebruikt gebied. Het bedrijventerrein is grotendeels verhard en wordt voor een groot deel gebruikt door een betonfabriek. Deze fabriek gebruikt het terrein voor productie en opslag van materialen.

3.1.1 Beschrijving aanwezige biotopen

Boschages

Langs de westrand van het bedrijventerrein ligt een vrij brede boomsingel met voornamelijk Gewone es. Onder de bomen groeit een dichte struiklaag met vlier- en braamstruweel. Tussen een opslagterrein en het 'actieve' deel van de betonfabriek ligt een tweede bomenrij. Door de afscheidende bomen en struiken is het bedrijventerrein fysiek sterk gescheiden van het westelijk gelegen agrarische gebied. Ook de noordelijk gelegen Landlustweg en Lagewaard met 'dorpse' lintbebouwing en tuinen werkt als sterke afscheiding met de meer noordelijk gelegen Lagenwaardse polder.

Het bedrijventerrein heeft naast deze beschreven boschages weinig groen. In de bomen werden geen opvallende holtes of spleten

waargenomen. De bomen zijn daarbij dusdanig jong dat diepe holtes ook niet verwacht mogen worden.

Opslagterrein

De noordwestelijke 'driehoek' van het bedrijventerrein wordt extensief gebruikt als opslagterrein. Dit deel van het bedrijventerrein is gedeeltelijk verhard en begroeid met hoge, kruidenrijke, ruderaal vegetatie. Er staan hier ook enkele hoge braamstruwelen.

Graslanden, akkers

Het westelijke deel van het bestemmingsplangebied en ook de noordrand bestaat uit agrarisch gebruikt gebied. Er zijn zowel een aantal akkers als intensief gebruikte graslanden. De graslanden worden gebruikt als hooiland en plaatselijk worden ze begraasd door schapen en koeien.

Wateren en oevers

Op- en langs het bedrijventerrein liggen enkele smalle slootjes met steile oevers die veelal zijn dichtgegroeid met riet, hoge grassen of hoge oeverplanten zoals Grote egelskop en Harig wilgenroosje. Ook in het agrarische gebied zijn dergelijke slootjes aanwezig. Langs de Landlustweg en Lagewaard ligt een bredere sloot met veel Gele plomp.

Bebouwing

Op het bedrijventerrein zijn grotere bedrijfsgebouwen met platte daken en opslagloodsen aanwezig. Tussen deze bebouwing staan ook enkele woonhuizen, soms met pannendaken. Langs de Landlustweg en Lagewaard zijn binnen het plangebied een beperkt aantal woonhuizen aanwezig.

3.2 Wijzigingen in het bestemmingsplangebied

Het herziene bestemmingsplan is voornamelijk conserverend maar gaat wel uit van een uitbreiding van het bedrijventerrein aan de westkant met in totaal ongeveer 7 ha. Tevens is een gedeeltelijk nieuwe ontsluitingsweg gepland die voornamelijk door het bestaande bedrijventerrein zal lopen.

In Figuur 2 wordt de nieuwe begrenzing van het bedrijventerrein binnen het totale plangebied weergegeven. Het rood gearceerde gebied betreft het uit te breiden deel van het bedrijventerrein. Het uit te breiden deel ligt in het beschreven agrarisch gebruikte gebied met grasland en akkers. Ook de beschreven boomsingel en het opslagterrein valt gedeeltelijk binnen de uitbreiding. In Bijlage 1 is de voorgenomen inrichting van het bedrijventerrein met de nieuwe omgrenzing weergegeven. Op deze kaart is tevens de geplande interne ontsluitingsweg aangegeven (grijze lijn).

3.2.1 Effecten van de planwijziging

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in (tijdelijke) effecten tijdens de aanleg van nieuwe delen van het bedrijventerrein en aanleg van de ontsluitingsweg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van nieuw gebouwde objecten e.d. Daarnaast zijn er verstoringen mogelijk door bestaand gebruik.

3.2.1.1 Aanlegfase

Oppervlakteverlies

Als gevolg van de aanwezigheid van bij de werkzaamheden benodigd materieel kan tijdelijk sprake zijn van oppervlakteverlies van leefgebied van (beschermde) soorten.

Hinder door geluid en trillingen

Vooral heien en andere bouwactiviteiten zorgen voor productie van geluid en trillingen met als mogelijk gevolg hinder.

Mechanische effecten

Afhankelijk van de werkbreedte kunnen door berijding met voertuigen en het plaatsen van materiaal mechanische effecten optreden waardoor dieren worden gedood of planten worden vernield.

Figuur 2.
Bestemmingsplan-
kaart 'Hoogwaard'
volgens de geplande
herziening met in
rood gearceerd de
voorzien
uitbreiding van het
bedrijventerrein.

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in de natuurlijke omgeving.

Tijdens de werkzaamheden is veelvuldig sprake van de aanwezigheid van mensen in het terrein en daar niet van nature thuishorende voorwerpen. Dit kan een verstorend effect hebben op daarvoor gevoelige soorten.

Verzuring en vermesting

luchtzijdige emissie van stikstof door verkeer of bedrijfsactiviteiten kan leiden tot verzuring en/of vermesting. De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen en worden hier bij elkaar genomen. Verzuring en vermesting kan leiden tot gewijzigde concurrentieverhoudingen tussen plantensoorten van bepaalde gevoelige habitattypen. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere. Hierdoor neemt de biodiversiteit af.

3.2.1.2 Aanwezigheidsfase

Naast extra geluid en optische verstoring (zie boven) is na het opleveren van nieuwe bebouwing extra licht aanwezig. Ook kan door de nieuwe gevestigde bedrijvigheid (extra) stikstof worden geëmitteerd.

Agrarisch gebruikt deel van het bestemmingsplangebied Hoogewaard, gezien vanaf het noorden (Landlustweg). Opvallend is de sterke afscherming van het bedrijventerrein door boomsingels.

Lichthinder

Met name voor 's nachts actieve soorten kan lichthinder als gevolg van toegenomen lichtintensiteit versturende effecten hebben.

3.2.1.3 Bestaand gebruik

Ook op het bestaande bedrijventerrein, dat vergelijkbaar wordt gebruikt als het nieuwe gedeelte, kunnen vergelijkbare negatieve effecten optreden als degene die hierboven zijn beschreven.

4 Gebiedsbescherming rond het plangebied

4.1 Natura 2000-gebieden

Er liggen een drietal Natura 2000 gebieden in een straal van 15 km rond het plangebied. Het betreft het Vogelrichtlijngebied 'De Wilck' ruim vier km westelijk, het Vogel- en Habitatrichtlijngebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck op acht km oostelijk en het HRL en VRL gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' op ruim elf km zuidoostelijk van het plangebied. In Bijlage 2 staat de precieze ligging van deze gebieden ten opzichte van het plangebied aangegeven.

Relevante natuurwaarden voor 'De Wilck' en 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' zijn een beperkt aantal overwinterende eenden- en ganzensoorten: Kleine zwaan, Smient, Krakeend (alleen Broekvelden) en Slobeend (alleen Broekvelden). De Nieuwkoopse

Tabel 1.

Relevante habitattypen en soorten in Natura 2000- gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' met van de vogels de status (b = broedvogel, n = niet-broedvogel).

Habitattypen
H3140 Kranswierwateren
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden
H4010 Vochtige heiden
H6410 Blauwgraslanden
H7140 A+B Overgangs- en trilvenen
H7210 Galigaanmoerassen
H91D0 Hoogveenbossen
Habitatrichtlijnsoorten
H1082 Gestreepte waterroofkever
H1134 Bittervoorn
H1149 Kleine modderkruiper
H1318 Meervleermuis
H1340 Noordse woelmuis
H1903 Groenknolorchis
H4056 Platte schijfhoren
Vogelrichtlijnsoorten
A021 Roerdomp – b
A022 Woudaap - b
A027 Grote zilverreiger –n
A029 Purperreiger –b
A041 Kolgans - n
A050 Smient -n
A051 Krakeend -n
A176 Zwartkopmeeuw -b
A197 Zwarte stern -b
A292 Snor -b
A295 Rietzanger - b
A298 Grote karekiet - b
A021 Roerdomp – b
A022 Woudaap - b
A027 Grote zilverreiger –n
A029 Purperreiger –b
A041 Kolgans - n
A050 Smient -n
A051 Krakeend -n

plassen zijn aangemeld voor een groot aantal habitattypen en vogelsoorten (vooral broedvogels), zie Tabel 1). Bij de toetsing van gevolgen voor Natura 2000-gebieden worden niet alleen plannen en projecten betrokken in Natura 2000-gebieden maar ook plannen die door zg. 'externe werking' negatieve gevolgen kunnen hebben voor deze gebieden (zie §2.2.1.2).

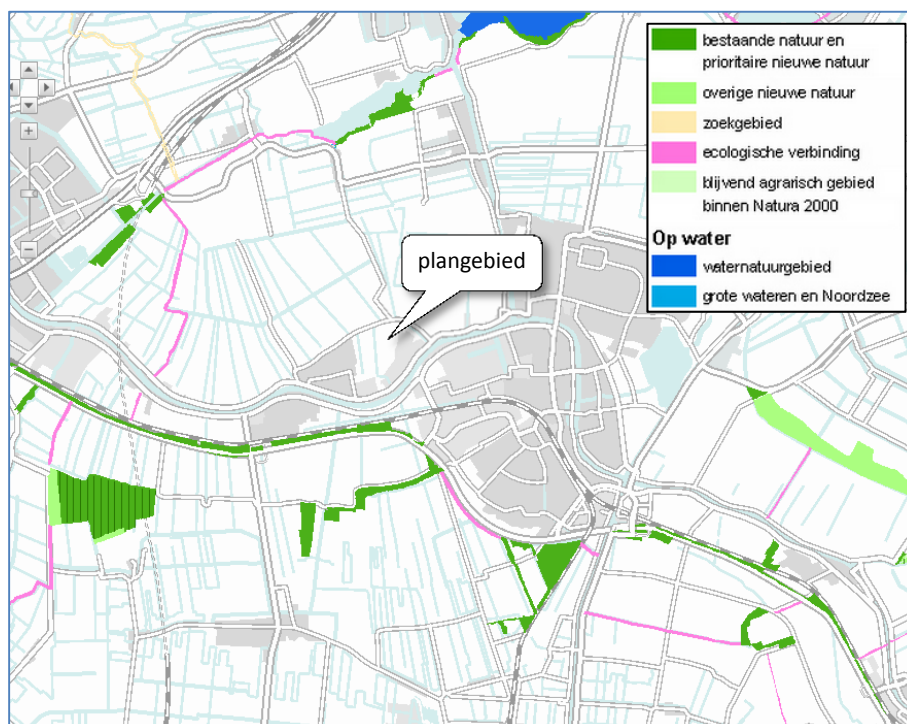
Het gebied 'Oeverlanden Braassemermeer' op ruim 5 km noordelijk van het bestemmingsplangebied is op 26 juni 1973 aangewezen als staatsnatuurmonument. Het bestaat uit een bosgordel en broekbos. Het broekbos is omgeven door ruigten en rietstroken. Met name in het broekbos en de rietlanden broeden vele vogelsoorten. Het nabijgelegen open water is van belang voor watervogels.

4.2 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een Nederlands netwerk van natuurgebieden waarmee de biodiversiteit behouden en versterkt wordt. Planten en dieren kunnen zich hierdoor van het ene naar het andere gebied verspreiden. Soorten raken daarom niet geïsoleerd en hebben dus minder kans op uitsterven.

Ingrepen in EHS gebieden zijn alleen toegestaan als er geen alternatieven zijn, er een groot openbaar belang is en als de schade elders wordt gecompenseerd. Uitvoering van de EHS wordt op hoofdlijnen gestuurd door het Rijk maar ligt vooral bij provincie en gemeente. Bij een project nabij een EHS gebied mogen de 'wezenlijke kenmerken en waarden' van dat gebied niet worden aangetast. De 'wezenlijke kenmerken en waarden' betreffen de bij het gebied

Figuur 3.
Omgrenzing van EHS gebieden in de nabijheid van bestemmingsplangebied Hoogwaard.

behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur, de belevingswaarde en de recreatieve mogelijkheden in het gebied.

De ligging van EHS gebieden rond het bestemmingsplangebied staan weergegeven in Figuur 3.

4.3 Belangrijke weidevogelgebieden

Binnen de provincie Zuid Holland zijn op grond van dichtheden broedende weidevogels de belangrijke weidevogelgebieden van Zuid-Holland bepaald. Weidevogels gebruiken als leefgebied voornamelijk agrarische gebieden of agrarisch beheerd natuurgebied. De hoogste dichtheden weidevogels komen voor in open gebieden met aangepast, veelal extensief, agrarisch beheer.

De belangrijke weidevogelgebieden binnen de provincie zijn vastgelegd in de Provinciale structuurvisie. Voor deze gebieden geldt een compensatiebeginsel. Op het moment dat bijvoorbeeld door een gemeentelijk initiatief, zoals het in dit rapport beschrevene, een belangrijk weidevogelgebied wordt aangetast, zal vanuit de provincie afgedwongen worden dat elders weidevogelgebied wordt verbeterd of gerealiseerd. De ligging van belangrijke weidevogelgebieden rond het bestemmingsplangebied staan weergegeven in Figuur 4.

4.4 Cultuurhistorisch belangrijke gebieden

In de provinciale structuurvisie zijn gebieden met een bijzonder

Figuur 4.
Omgrenzing van belangrijke weidevogelgebieden (en EHS gebieden) in de nabijheid van bestemmingsplangebied Hoogewaard.

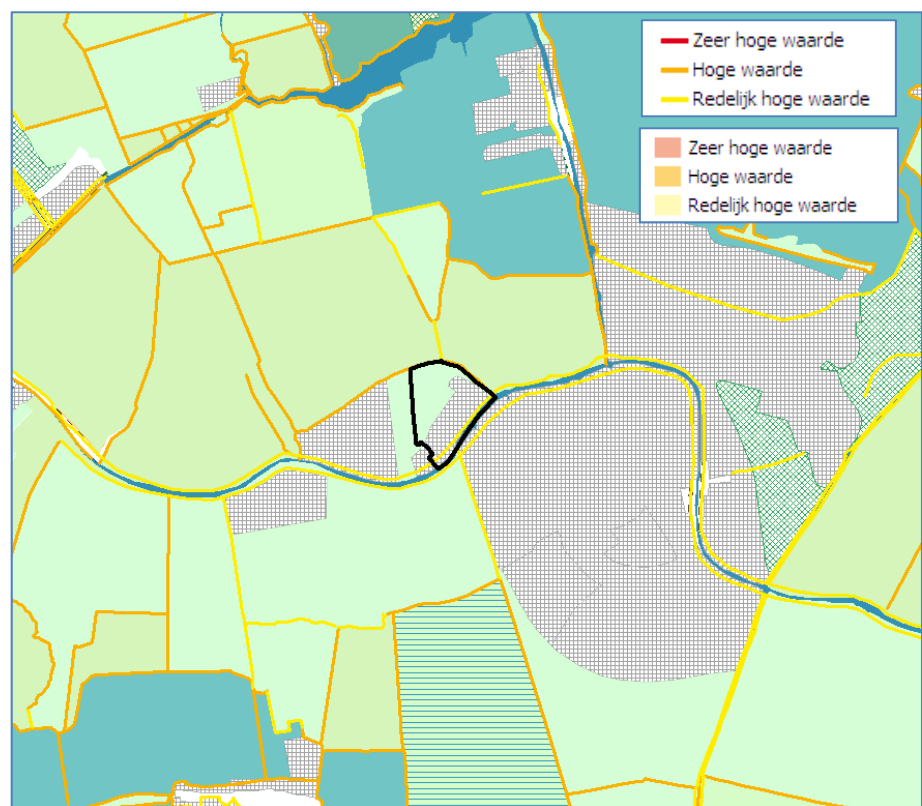

cultuurhistorisch belang aangewezen. Het betreft gebieden met hoge archeologische of historische waarde of met bijzondere lijnvormige elementen of verkavelingspatronen. Ook vormen van traditioneel landgebruik en kleine landschapselementen vallen hieronder. Tezamen vormen deze lijn- punt en vlakvormige elementen de cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS). Er zijn een zeer groot aantal elementen benoemd in de zogenaamde 'Cultuurhistorische kaart' van Zuid-Holland. deze zijn verdeeld in vlak- en lijnvormige elementen en puntlocaties.

In Figuur 5 staat de waardering van vlakken en lijnen op grond van cultuurhistorisch interessante objecten in de nabijheid van het plangebied aangeven. Er zijn geen puntvormige, waardevolle elementen aanwezig in de buurt daarvan.

Figuur 5.
Cultuurhistorisch waardevolle elementen in de buurt van het bestemmingsplan-gebied Hoogwaard met waardering daarvan.

bron:
Cultuurhistorische kaart Zuid-Holland.

5 Toetsing

5.1 Flora en faunawet

Op grond van de aangetroffen biotopen (zie §3.1.1) is beschermde flora en fauna te verwachten. Per soortgroep worden hieronder de verwachte of aangetroffen soorten besproken. Hierbij wordt met name het (mogelijke) voorkomen bekeken in de delen van het plangebied waar op grond van het nieuwe plan werkzaamheden zijn te verwachten voor inrichting van nieuw bedrijventerrein en aanleg van de ontsluitingsweg.

5.1.1 Flora

In het plangebied werd in een sloot noordelijk van het bedrijventerrein Zwanenbloem waargenomen. Deze soort is licht beschermd (wordt genoemd in Tabel 1 van de FF-wet). Op het opslagterrein in het noordwesten van het bedrijventerrein groeit massaal Grote kaardenbol. Ook deze soort is licht beschermd. Andere beschermde flora of juridisch zwaarder beschermde soorten beschermd onder Tabel 2 of 3 van de FF-wet, werden niet waargenomen en worden ook niet verwacht.

Voor de aangetroffen licht beschermde soorten gelden geen verbodsbepalingen als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Een ontheffing is voor deze soorten niet nodig.

5.1.2 Vissen

Een deel van de aanwezige sloten is potentieel geschikt voor beschermde vissoorten zoals Kleine modderkruiper en eventueel Bittervoorn. Deze soorten zijn juridisch zwaarder beschermd (worden genoemd in resp. Tabel 2 en 3 van de FF-wet). Indien in het kader van ruimtelijke ingrepen werkzaamheden aan oevers en water(en) van

Grote kaardenbol (links) en Zwanenbloem (rechts) zijn licht beschermde plantensoorten die werden aangetroffen op het bedrijventerrein.

potentieel geschikte wateren worden verricht, is onderzoek naar beschermde vissen uit tabel 2 en 3 van de Flora- en Faunawet noodzakelijk. Worden tijdens de veldinventarisatie één of meer van deze soorten aangetroffen, dan dienen eventuele (negatieve) effecten van de ruimtelijke ingreep te worden beoordeeld. Zijn er negatieve effecten aanwezig, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven. Verwacht wordt dat dergelijke aangevraagde ontheffingen verleend zullen worden.

5.1.3 Amfibieën

Het plangebied levert marginaal voortplantingswater voor enkele algemene soorten amfibieën zoals Gewone pad, Kleine watersalamander, Bruine kikker of groene kikker (bastaardkikker en/of Meerkikker). Deze soorten zijn beschermd onder het lichte beschermingsregime (Tabel 1).

Het gebied levert tevens geschikt landbiotoop aan deze soorten. Met name de bosschages met daarnaast opgeslagen materialen leveren overwinteringsmogelijkheden. De dieren kunnen onder bouwmaterialen of takken en tussen wortelstronken wegkruipen.

Voor de verwachte licht beschermde amfibieën gelden geen verbodsbepalingen als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Een ontheffing is dan niet nodig.

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor de zwaar beschermde Rugstreeppad. De oevers van de aanwezige wateren zijn te sterk begroeid en de wateren zijn te weinig geïsoleerd en te diep om geschikt voortplantingswater te leveren aan deze soort. Ook andere zwaarder beschermde amfibieën, genoemd in Tabel 2 of 3 van de FF-wet worden niet verwacht in het plangebied.

5.1.4 Vogels

In het plangebied werden op een tweetal plekken Zwarte roodstaarten waargenomen. Deze soort broedt waarschijnlijk op het bedrijventerrein. In de bosschages werd Zwartkop gehoord en werd een Gaai gezien. Naast deze soorten leveren de bosschages geschikt broedbiotoop aan verschillende andere algemene bos- en struweelvogels.

In het agrarisch gebruikte gedeelte van het plangebied werden enkele alarmerende paren Kieviten en Scholeksters gezien. Dit gebied is vanwege zijn halfopen karakter, intensieve gebruik en vrij diepe ontwatering matig geschikt als weidevogelgebied. Ook de Tureluur kan in dit gebied in lage dichtheden voorkomen.

Meerkoetennest langs een watergang in het plangebied.

In de wateren van het bestemmingsplangebied werden op enkele plekken meerkoetnesten gevonden. Ook Wilde eenden en mogelijk andere watervogels als Fuut zullen plaatselijk broeden.

Vogels vallen onder het zwaardere beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van 15 maart tot 15 juli. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig.

In de bosschages rond het bedrijventerrein zouden vogelsoorten als Sperwer of Boomvalk kunnen broeden. Ook de (toekomstige) vestiging van Buizerd in het bestemmingsplangebied is niet uitgesloten. Deze soort werd tijdens het veldbezoek jagend waargenomen. De genoemde roofvogelsoorten hebben nesten die jaarrond zijn beschermd.

In de huizen langs de Hoogewaard en Landlustweg, vooral diegene met pannendaken, zouden Huismus en mogelijk ook Gierzwaluw kunnen broeden. Ook de verblijfplaatsen van deze soorten zijn jaarrond beschermd.

Indien in het kader van ingrepen werkzaamheden gaan worden verricht aan geschikte gebouwen of grotere bomen en struiken, is onderzoek naar in gebruik zijnde verblijfplaatsen van deze vogelsoorten noodzakelijk. Worden tijdens vervolgonderzoek dergelijke verblijfplaatsen gevonden, dan dienen eventuele (negatieve) effecten van de ruimtelijke ingreep te worden beoordeeld. Daarbij wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken. Zijn er negatieve effecten aanwezig, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend,

waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven. Het in gang zetten van vervolgonderzoek moet tijdig gebeuren, omdat de ontheffing eerst verleend moet worden, en de genoemde mitigerende maatregelen bovendien van tevoren genomen moeten worden.

Verwacht wordt dat aangevraagde ontheffingen verleend worden.

5.1.5 Zoogdieren

Het is mogelijk dat in het gebied (kleine) zoogdieren voorkomen zoals bijvoorbeeld Egel, Haas, Mol en verschillende algemene soorten (spits)muizen zoals Bosmuis, Huisspitsmuis of Bospitsmuis. Deze soorten zijn alle beschermd onder het lichte beschermingsregime.

Voor de verwachte licht beschermde zoogdieren gelden geen verbodsbepalingen als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Een ontheffing is dan niet nodig.

De juridisch zwaar beschermde Waterspitsmuis wordt niet in het plangebied verwacht. Deze soort leeft in natte (natuur)gebieden en moerassen aan de rand van helder water. De meestal troebele wateren van het plangebied met zwaar begroeide, steile en droge oevers, zijn ongeschikt voor de soort.

Vleermuizen

In bebouwing van het plangebied kunnen vleermuizen verblijven. Met name bebouwing met spouwmuren, pannendaken en andere spleten of gaten, kunnen geschikte holtes bevatten voor verblijvende vleermuizen. De bebouwing met dergelijke vestigingsmogelijkheden voor vleermuizen liggen langs de Hoogewaard in het zuidoostelijk deel van plangebied.

Hoewel in de huidige situatie geen geschikte spleten of holtes in de aanwezige bomen van het plangebied werden waargenomen, is het niet zeker dat deze niet kunnen ontstaan en wél aanwezig zijn als werkzaamheden worden uitgevoerd. Voorafgaand aan het kappen van bomen zullen deze derhalve opnieuw moeten worden geïnspecteerd op geschikte spleten en holtes.

Delen van het plangebied zullen tevens dienst doen als vliegroute of als foerageergebied voor vleermuizen, als deel van een van een veel groter leefgebied. Met name de afschermd bosschages langs het bedrijventerrein en bredere lijnvormige elementen zoals bijvoorbeeld het water en de dijk langs de Landlustweg, vormen geschikt jachtgebied en kunnen dienst doen als vliegroute.

Vleermuizen zijn gevoelig voor de verstoring door licht. Rond de bestaande bebouwing waar in de huidige situatie verblijfplaatsen kunnen worden verwacht (langs de Hoogewaard) is reeds verlichting aanwezig en worden geen grote veranderingen verwacht in het

lichtplan. In de 'uitbreidingszone' van het bedrijventerrein kan nieuwe straat- en gebouwverlichting worden gerealiseerd. Deze verlichting kan invloed hebben op nieuw ontstane verblijfplaatsen in nieuwe bebouwing en nieuwe verblijfplaatsen in eventueel ontstane holtes in bestaande bomen of op foerageergebieden en vluchtroutes van vleermuizen afkomstig van verder weg gelegen verblijfplaatsen.

Indien er ingrijpende werkzaamheden worden verricht aan gebouwen of bomen in het bestemmingsplangebied, welke geschikt worden geacht voor verblijvende vleermuissoorten, wordt een vervolgonderzoek aanbevolen naar de aanwezigheid daarvan. Als er verblijvende vleermuizen aanwezig zijn, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven. Het vleermuisonderzoek dient te worden uitgevoerd overeenkomstig het vleermuisprotocol (VLEERMUISVAKBERAAD, 2013). Hierbij moet rekening gehouden worden met de doorlooptijd van een jaar, vanwege het inventariseren van winter-, zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen.

Bij het ingrijpend veranderen van het lichtplan of de aanleg van verlichting nabij (nieuwe) bebouwing of bomen met geschikte holtes zal ook dergelijk vervolgonderzoek moeten worden uitgevoerd. Daarbij zal tevens een inschatting moeten worden gemaakt van negatieve effecten voor aanwezige verblijvende vleermuizen.

Verwacht wordt dat eventueel aangevraagde ontheffingen verleend zullen worden.

Voor (beperkte) verstoring van eventueel aanwezige vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen hoeft geen ontheffing te worden verkregen omdat dergelijke gebieden in de naaste omgeving op grote schaal zijn te vinden en de vleermuizen derhalve kunnen uitwijken. Als op grote schaal bomen worden gekapt of trekroutes van vleermuizen worden doorkruist met nieuwe verlichting, is het noodzakelijk vervolgonderzoek te verrichten naar terreingebruik van vleermuizen ter plekke en zal een effectbeoordeling moeten worden gemaakt waarin wordt aangegeven of schade kan optreden. Als negatieve effecten worden verwacht, dient een ontheffing te worden aangevraagd waarin passende compenserende of mitigerende maatregelen worden beschreven.

Er worden geen andere juridisch zwaarder beschermde soorten zoogdieren, genoemd in Tabel 2 of 3 van de FF-wet, verwacht in het plangebied.

5.1.6 Overige fauna

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor populaties van andere beschermde diersoorten zoals Ringslang, zwaarder beschermde insecten (libellen en vlinders) of weekdieren, in verband met het ontbreken van geschikt biotoop. Deze soorten en soortgroepen leven

vrijwel uitsluitend in natuurgebieden of in ieder geval zeer natuurlijke gebieden en komen veelal op grote afstand van het plangebied voor. De aangetroffen biotopen in het plangebied worden vanwege hun aard, grootte, (geïsoleerde) ligging niet geschikt geacht voor deze soorten.

5.1.7 Conclusie toetsing FF-wet

Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor beschermde soorten planten, vissen, amfibieën, vogels en (kleine) zoogdieren.

Van planten, amfibieën, zoogdieren (behalve vleermuizen!) worden alleen licht beschermde soorten verwacht, een ontheffing is voor deze soorten niet nodig.

Het is mogelijk dat juridisch zwaarder beschermde vissen en vleermuizen in het bestemmingsplangebied voorkomen. Ook het voorkomen van broedvogels met jaarrond beschermde nesten is niet op voorhand uit te sluiten. Als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling waarbij deze zwaarder beschermde soorten kunnen worden gedood of verstoord, dient onderzoek naar de daadwerkelijke aanwezigheid van deze soorten plaats te vinden en indien dit het geval is dient een ontheffing te worden aangevraagd waarin mitigerende en compenserende maatregelen worden voorgesteld. Verwacht wordt dat dergelijke ontheffingen worden verleend.

5.2 Natura 2000 (NB-wet)

Vanwege de aard van de plannen en de ligging van de Natura 2000-gebieden zullen de beschreven storende effecten (zie §3.2.1) te beperkt zijn en op te grote afstand plaatsvinden om enige merkbare gevolgen te hebben in de Natura 2000-gebieden.

Uitzondering is de luchtzijdige verspreiding van stikstof door (nieuwe) bedrijfsactiviteiten of verkeer, die wél op grote afstand merkbaar kan zijn.

Alleen het Natura-2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen en De Haeck', dat op 8 km afstand ligt, is stikstofgevoelig. De huidige stikstof-emissies/concentraties van het bedrijventerrein zijn beschreven in het onderzoek naar luchtkwaliteit van bedrijventerrein Hoogwaard (JANSEN, 2013). Hier zijn echter alleen emissies gerelateerd aan optredende concentraties stikstof op en rond het bedrijventerrein en omliggende wegen opgenomen en is alleen getoetst aan eventuele overschrijdingen van deze concentraties aan geldende grenswaarden. Om de gevolgen van deze geëmitteerde stikstof en de verspreiding en neerslag ervan in het Natura 2000-gebied in beeld te brengen zijn al de emissiebronnen (bedrijfsactiviteit, wegverkeer, scheepvaart) beschouwd als één puntbron midden op het bedrijventerrein. Vooral interessant is het vergelijken van de emissies tussen de huidige

situatie en de plansituatie. Volgens het luchtkwaliteitsonderzoek neemt de (potentiele) bedrijfsmatige uitstoot van stikstof toe van 37623 kg/jaar tot 57752 kg/jaar (zie JANSEN, 2013, pag. 11 voor precieze uitstoot en berekening per bedrijfskavel). Deze toename wordt veroorzaakt door de ingebruikname van het nieuwe deel van het bedrijventerrein en een hogere inschaling van milieu-categorieën in het plan van een aantal kavels van het bedrijventerrein. Een hogere milieucategorie betekent een hogere (potentiële) stikstof-uitstoot. In het emissiecijfer is ook de uitstoot van vaarverkeer meegenomen, deze wordt verondersteld gelijk te blijven (JANSEN, 2013).

De intensiteit van wegverkeer op het bedrijventerrein neemt naar verwachting toe met een gemiddelde van 400 voertuigen per weekdag nu, tot ruim 800 in 2024 na uitvoering van het plan. Daarvan is ongeveer 90% licht voertuig, 5% middelzwaar en 5% zwaar verkeer. Als per voertuig een gemiddeld gereden afstand op en rond het bedrijventerrein van 5 km wordt genomen en voor zware, middelzware en lichte voertuigen wordt een uitstoot genomen van respectievelijk: 9,26, 6,26 en 0,38 g/km NO₂ equivalenten (NO_x) (RIVM, 2012) dan wordt in de huidige situatie jaarlijks 815 kg stikstof uitgestoten door verkeer en in de plansituatie 1632 kg, wegverkeer levert dus relatief een kleine bijdrage aan de totale stikstofemissie (<5%).

Opgeteld bij de bedrijfsmatige uitstoot en die van het vaarverkeer levert een totale stikstofuitstoot van 38438 kg N/jaar huidig, oplopend tot 59384 kg N/jaar na uitvoer van het plan in 2024.

Om de verspreiding van deze uitstoot en neerslag op het Natura 2000-gebied te bepalen is het OPS-PRO verspreidingsmodel genomen waarbij de neerslag o.i.v de berekende uitstoot op de westgrens (meest dichtbijzijnd) van de Nieuwkoopse plassen is berekend. Voor de invulwaarden van het model zijn zoveel mogelijk dezelfde parameters genomen als bij concentratieberekeningen in de genoemde luchtkwaliteitsstudie. Voor het middelpunt van het bedrijventerrein is coördinaat 102588 461156 genomen, het dichtstbijzijnde punt van Nieuwkoopse plassen ligt op 110803 458102. De jaarlijkse emissies zijn als continu beschouwd en omgerekend naar een flux in g/s. Voor andere invoergegevens zie Bijlage 4.

Tabel 2.
Kritische depositiewaardes van stikstof in mol/ha/jaar van relevante habitattypen in de Nieuwkoopse plassen volgens Dobben et Al., 2012.

Habitattype	KDW (mol/ha/jaar)
H3140 Kranswierwateren	2143
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	2143
H4010 Vochtige heiden	786
H6410 Blauwgraslanden	1071
H7140 A Overgangs- en trilvenen	1214
H7140 B Overgangs- en trilvenen	714
H7210 Galigaanmoerassen	1571
H91D0 Hoogveenbossen	1780

Uit de berekening blijkt dat de totale neerslag van stikstof op het meest dichtbijzijnde punt van de Nieuwkoopse Plassen door uitstoot van het bedrijventerrein in de huidige situatie 0,31 mol N/ha/jaar bedraagt en toe kan nemen tot 0,49 mol N/ha/jaar, een toename van 0,18 mol/ha/jaar. Het betreft bij deze getallen het 'worst-case'-scenario (zie JANSEN, 2013).

5.2.1 Gevolgen

Gevolgen van stikstofneerslag moeten gerelateerd worden aan de 'kritische depositiewaarden' (KDW's) van habitattypen. Deposities van neerslag boven deze KDW's zouden tot negatieve gevolgen kunnen leiden voor deze vegetaties (en de soorten die daar in voorkomen). De KDW waarden van de habitattypen van relevante habitattypen uit de Nieuwkoopse Plassen (zie Tabel 1) staan vermeld in Tabel 2.

Om de gevolgen van de emissie van het bedrijventerrein te bepalen moet diens bijdrage opgeteld worden bij de 'achtergronddepositie' die momenteel voorkomt in de Nieuwkoopse Plassen. Deze achtergronddepositie ligt momenteel (2010) op ongeveer 1200 mol/ha/jaar in het centrale deel van het Natura 2000-gebied (zie WERKDOCUMENT PAS-ANALYSE NIEUWKOOPSE Plassen VAN PROVINCIE ZUID-HOLLAND). Gezien de hoogte van de achtergronddepositie en de KDW waarden van relevante habitattypen zijn momenteel mogelijk negatieve gevolgen te verwachten voor Vochtige heiden, Blauwgraslanden en Overgangs- en trilvenen door stikstof.

De stikstofemissie van het bedrijventerrein draagt maximaal 0,02% bij aan de achtergronddepositie, stijgend naar 0,04% en is daarmee klein. Omdat KDW waarden echter reeds ruim worden overschreden is elke toename van stikstofuitstoot mogelijk significant negatief.

Op basis van artikel 19j lid 3 Nbw mag het bestemmingsplan alleen dan worden vastgesteld wanneer natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. Dit betekent dat het plan in zijn huidige vorm op dit moment niet kan worden vastgesteld. Dit betekent niet dat het voorontwerpbestemmingsplan niet in procedure kan worden genomen.

5.2.1.1 Programmatie aanpak stikstof

Naar verwachting treedt op 1 januari 2014 een wijziging van de Nbw in werking, de Programmatie Aanpak Stikstof (PAS). De PAS werkt aan twee fronten:

- ♣ Behoud en herstel van de bedreigde habitattypes bevorderen door de huidige daling van de stikstofdepositie een extra impuls te geven en door aparte herstelmaatregelen per habitatype;
- ♣ Binnen de grenzen van de dalende stikstofdepositie verantwoorde ruimte zoeken om met behoud van de instandhoudingsdoelen

toch vergunningen te kunnen geven voor nieuwe economische activiteiten: ontwikkelingsruimte.

Een wetsvoorstel voor de PAS is in de tweede kamer behandeld. Het moet nog wel worden afgerond en langs de eerste kamer. De datum van 1 januari 2014 is daardoor nog niet zeker. Ook is de detailuitwerking in bijbehorende Amvb's en regelingen nog niet bekend. In verband met het bestemmingsplan Bedrijventerrein Hoogewaard zijn twee ontwikkelingen van de PAS van belang, de ontwikkelingsruimte en de grenswaarde.

Ontwikkelingsruimte

De PAS reserveert onder andere ontwikkelingsruimte voor de vaststelling van plannen als bedoeld in artikel 19j van de Nbw, bijvoorbeeld bestemmingsplannen die projecten mogelijk maken. De definitieve toedeling van ontwikkelingsruimte gaat vervolgens plaatsvinden bij de toestemmingsverlening voor de projecten waarin het bestemmingsplan voorziet. Wanneer voor de toestemmingsbesluiten voor projecten en handelingen die met het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt voldoende ontwikkelingsruimte is gereserveerd, kan de gemeenteraad het bestemmingsplan vaststellen. Zo kan namelijk de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan worden aangetoond.

Grenswaarde

In het wetsvoorstel wordt daarnaast een grenswaarde geïntroduceerd, die bij ministeriële regeling wordt vastgesteld. Het niveau van deze grenswaarde moet zodanig zijn dat wanneer de stikstofdepositie die door een project of andere handeling wordt veroorzaakt onder die grenswaarde blijft, er geen sprake zal zijn van aantasting van stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied. In die situatie is voor de desbetreffende projecten of handelingen ten aanzien van de stikstofdepositie geen individuele vergunning vereist. Het voornemen bestaat om de grenswaarde vast te stellen op 1,0 mol/ha/jaar. Wanneer 1,0 mol/ha/jaar inderdaad als grenswaarde wordt opgenomen in de PAS, zal vastliggen dat beneden deze waarde geen sprake zal zijn van aantasting van stikstofgevoelige habitats. Het bestemmingsplan kan dan door de gemeenteraad worden vastgesteld omdat de berekende depositiewaarde lager ligt dan 1 mol/ha/jaar.

5.2.1.2 Beschermd Natuurmonument

Op grond van artikel 16, lid 1 Nbw, is het verboden zonder vergunning in een beschermd natuurmonument handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermde natuurmonument of voor dieren of

planten in het beschermde natuurmonument of die het beschermde natuurmonument ontsieren dan wel in strijd met de bij een vergunning gestelde voorschriften of beperkingen handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen.

De beschermde en in het aanwijsbesluit genoemde habitats in het natuurmonument 'Oeverlanden Braasemermeer' (broekbos, rietruigte en rietstroken) zijn niet tot weinig gevoelig voor stikstof. Voor invloed van overige storingsbronnen ligt het natuurmonument op te grote afstand van het plangebied.

Gelet op het voorgaande is geen sprake van schade aan het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument, voor dieren of planten in het beschermd natuurmonument of van schade die het beschermd natuurmonument ontsiert, als gevolg van het Bedrijventerrein Hoogwaard.

5.2.2 Conclusie toetsing Natura 2000 gebieden en beschermd Natuurmonument

Er kunnen in zeer beperkte mate negatieve gevolgen van het plan optreden in Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Deze gevolgen worden veroorzaakt door extra stikstofemissie. Omdat elke verhoging van stikstofdepositie leidt tot extra depositie boven kritische depositiewaarde van gevoelige habitattypen ligt, moet de depositie, hoe klein ook, als mogelijk significante aantasting worden gezien. Verwacht wordt dat extra stikstofemissie door de invoering van de wet PAS ingepast kan worden in het wetgevingskader en niet belemmerend zal zijn voor vaststellen van het bestemmingsplan. De depositiewaarde veroorzaakt door het bedrijventerrein zal onder de voorgestelde grenswaarde van de PAS komt te liggen. Belangrijke aantasting van gevoelige habitattypen is dan niet mogelijk.

Er kan geen schade aan doelen van het beschermde natuurmonument optreden.

5.3 EHS

Het natuurontwikkelingsgebied langs de provinciale N11, zuidelijk van de Oude Rijn, is de meest nabijgelegen ecologische verbindinglijn binnen de EHS. Gezien de ligging en afstand van deze verbindingzone en de aard van de plannen in het bestemmingsplangebied zijn geen negatieve gevolgen mogelijk.

5.3.1 Conclusie toetsing EHS

Er kunnen geen negatieve gevolgen van het plan optreden voor gebieden begrensd binnen de EHS.

5.4 Belangrijke weidevogelgebieden

Het gebied van de Lagewaardse polder noordelijk van het plangebied is aangewezen als belangrijk weidevogelgebied. De begrenzing van dit weidevogelgebied ligt niet direct langs de Landlustweg/Lagewaard omdat weidevogels bebouwing en opgaande begroeiing sterk mijden. Opgaande begroeiing en bebouwing vermindert het uitzicht op naderende predatoren en biedt daarnaast vestigingsmogelijkheden aan deze predatoren.

Vanwege de sterke afscherming rond het bedrijventerrein en de tussenliggende begroeiing en lintbebouwing langs de Landlustweg/Lagewaard en de afstand van het bedrijventerrein tot belangrijk weidevogelland, zullen ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied geen enkele negatieve invloed hebben op de kwaliteit van het belangrijke weidevogelgebied in de Lagewaardse polder of daarbuiten.

5.4.1 Conclusie toetsing belangrijke weidevogelgebieden

Er zijn geen negatieve gevolgen mogelijk van het plan voor belangrijke weidevogelgebieden.

5.5 Belangrijke cultuurhistorische elementen

De dijk langs de Lagewaard is aangemerkt als belangrijke cultuurhistorische landschapslijn, de Oude Rijn is van redelijk hoge waarde. Het open landschap van de Lagewaardse polder wordt aangemerkt als gebied met redelijk hoge waarde.

Gezien de ligging van de belangrijke lijnen en vlakken en hetgeen mogelijk wordt gemaakt in het gewijzigde bestemmingsplan is geen aantasting mogelijk van deze lijnen en vlakken.

5.5.1 Conclusie toetsing cultuurhistorische elementen

Er zijn geen negatieve gevolgen mogelijk van het plan voor belangrijke cultuurhistorische lijnen of vlakken.

6

Conclusies

- ♣ In het bestemmingsplangebied Hoogwaard kunnen juridisch zwaarder beschermde soorten voorkomen. Verwacht wordt dat door uitvoer van de plannen geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden waarvoor (eventueel na aanpassing) geen ontheffing kan worden verkregen.
- ♣ In het kader van toekomstige plannen kunnen sloten gedempt worden. Omdat juridisch zwaarder beschermde vissoorten in de wateren kunnen voorkomen dient tijdig vervolgonderzoek in gang te worden gezet om eventueel, mochten deze soorten inderdaad aanwezig zijn, een ontheffingsprocedure te doorlopen.
- ♣ In het plangebied komen broedvogels voor. Het broedseizoen van vogels ligt indicatief tussen 15 maart en 15 augustus, maar is per soort verschillend. Werkzaamheden waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden, moeten buiten het broedseizoen plaatsvinden. Een ontheffing is voor deze broedvogels dan niet nodig. Als buiten het broedseizoen onverhoopt bewoonde nesten aanwezig zijn, zullen werkzaamheden ter plekke uitgesteld moeten worden.
- ♣ In het plangebied wordt in de huidige situatie de zwaar beschermde Rugstreeppad niet verwacht voor te komen. Als in het plangebied gebouwd en gegraven gaat worden zal het gebied echter aantrekkelijk kunnen worden voor vestigende Rugstreeppadden uit de omgeving. Daarom moeten voorafgaand aan deze werkzaamheden voorzorgsmaatregelen getroffen worden om te voorkomen dat de rugstreeppad bouwlocaties koloniseert (zie Bijlage 3).
- ♣ Als er werkzaamheden verricht gaan worden aan gebouwen of grotere bomen en struiken, moet er van tevoren onderzoek gedaan worden naar het voorkomen van jaarrond beschermde nesten. Als er negatieve effecten mogelijk zijn, dan moet ontheffing aangevraagd worden, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven. Dit moet tijdig gebeuren, omdat de ontheffing eerst verleend moet worden, en de maatregelen bovendien van tevoren genomen moeten worden.
- ♣ Indien er ingrijpende werkzaamheden worden verricht aan gebouwen of bomen in het bestemmingsplangebied, welke geschikt worden geacht voor vleermuissoorten of als sterke wijziging wordt aangebracht in verlichting binnen het bestemmingsplangebied, wordt een vervolgonderzoek aanbevolen naar de aanwezigheid en/of het terreingebruik van vleermuizen. Dit vleermuisonderzoek dient te worden uitgevoerd overeenkomstig het vleermuisprotocol. Hierbij moet rekening gehouden worden met de doorlooptijd van een jaar, vanwege het inventariseren van winter-, zomer-, kraam- en paarverblijfplaatsen. Als er verblijvende vleermuizen aanwezig zijn die kunnen worden geschaad of als

belangrijke schade optreedt aan gebiedsfuncties voor vlemuispopulaties door plannen, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

- ♣ Er kunnen in zeer beperkte mate negatieve gevolgen van het plan optreden in Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Deze gevolgen worden veroorzaakt door extra stikstofemissie. Omdat elke verhoging van stikstofdepositie leidt tot extra depositie boven kritische depositiewaarde van gevoelige habitat-typen, moet deze depositie, hoe klein ook, als mogelijk aantasting van natuurlijke kenmerken van het gebied worden gezien. Verwacht wordt dat de beperkte (extra) stikstofemissie door de invoering van de wet 'PAS' ingepast kan worden in het wetgevingskader en niet belemmerend zal zijn voor vaststellen van het bestemmingsplan. De depositiewaarde veroorzaakt door het bedrijventerrein zal onder de voorgestelde grenswaarde van de PAS komt te liggen.
- ♣ Bij invulling van de nieuwe bedrijfsruimte moet het precieze effect op stikstofdepositie middels een voortoets nader worden bekeken.

7

Literatuur

- BIJLSMA, R.G., HUSTINGS F. & C.J. CAMPHUYSEN, 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2)*. GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- BINK, F.A., 1992. *Ecologische Atlas van de Dagvlinders van Noordwest-Europa*. Schuyt & Co., Haarlem.
- BOS, F., M. BOSVELD, D. GROENENDIJK, C. VAN SWAAY, I. WYNHOFF, DE VLINDERSTICHTING, 2006. *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*. – *Nederlandse Fauna 7*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3^e herziene druk. Utrecht.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DOBBEN, H.F., R. BOBBINK, D. BAL & A. VAN HINSBERG, 2012. *Overzicht van Kritische depositiewaarden van stikstof toegepast op habitat-typen en leefgebieden va Natura 2000*. Alterra rapport 2397, ISSN 1566-7197, Alterra Wageningen UR.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- GIES, T.J.A., H. VAN DOBBEN & A. BLEEKER, 2006. *Onderbouwing significant effect depositie op natuurgebieden. Een onderzoek naar de wijze waarop in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn getoetst kan worden of vergunningverlening niet kan leiden tot significante negatieve effecten op de natuur*. Alterra-rapport eindconcept 28 april 2006.
- HEIJNEN, H. 2004. *HABIMONIAK*. Milieufederatie Limburg in samenwerking met het Netwerk van 12 provinciale Milieufederaties en de Stichting Natuur en Milieu.
- HERDER, J.E., J. HAMERS & K. DEKKER, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen 1980-2010*. Landschap Noord-Holland, Heiloo / Stichting RAVON, Nijmegen.
- HOLLANDER, H. & P. VAN DER REEST, 1994. *Rode lijst van bedreigde zoogdieren in Nederland (basisdocument)*. Utrecht.
- JANSEN, S.H.D.R., 2013. *Bedrijventerrein Hoogwaard, onderzoek luchtkwaliteit*. Grontmij project 330956, ref. GM-0105713, Grontmij, Arnhem.

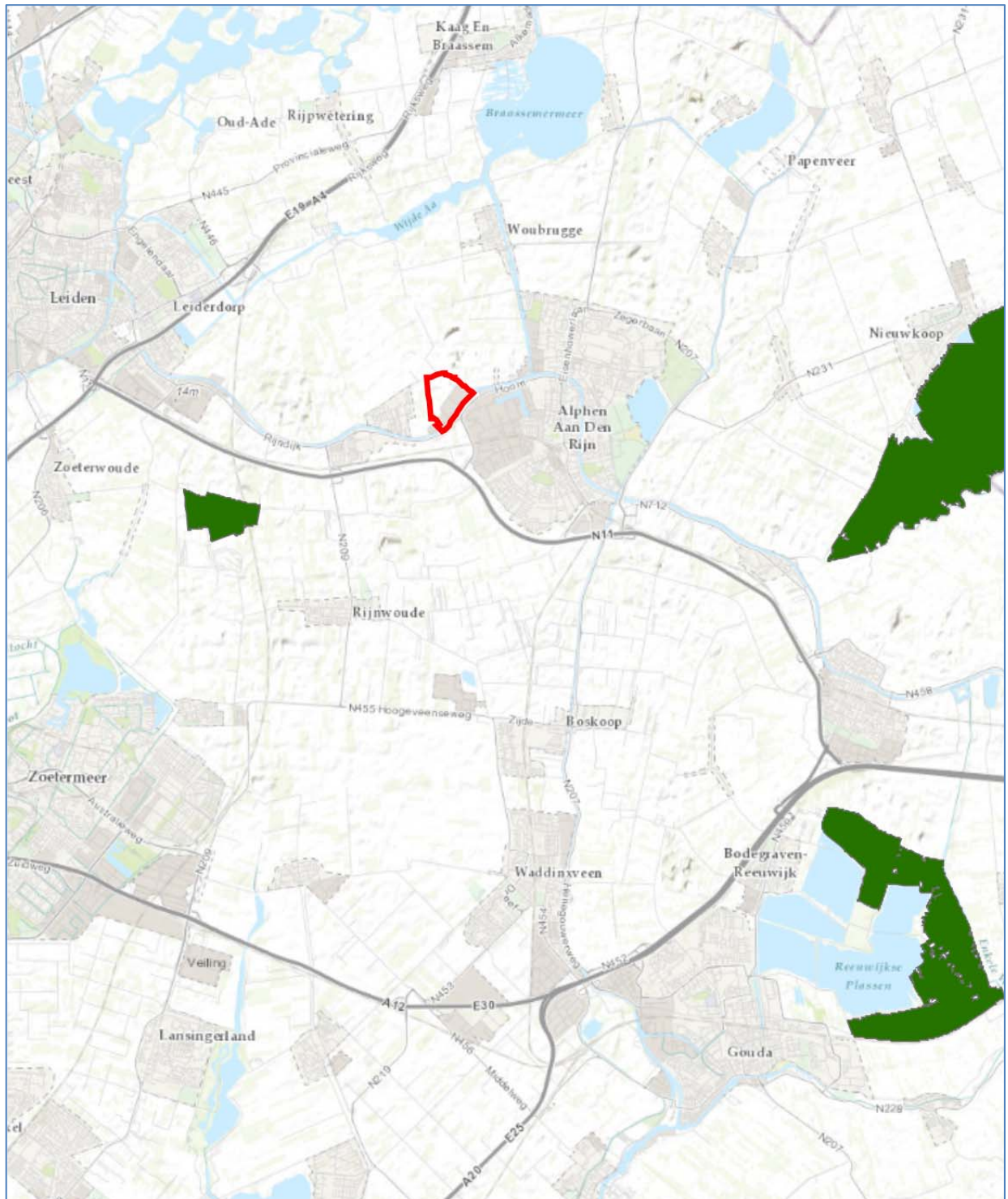
- JANSSEN, J.A.M. & J.H.J. SCHAMINÉE, 2003. *Europese natuur in Nederland. Habitattypen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- KRIJGSVELD, K.L., R.R. SMITS & J. VAN DER WINDEN, 2008. *Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*. Bureau Waardenburg bv, Vogelbescherming Nederland.
- KRIJGSVELD, K.L., S.M.J. VAN LIESHOUT, J. VAN DER WINDEN & S. DIRKSEN, 2004. *Verstoringsgevoeligheid van vogels. Literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*. Bureau Waardenburg bv, Vogelbescherming Nederland.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- MEIJDEN, R. VAN DER, B. ODÉ, C.L.G. GROEN, J.P.M. WITTE & D. BAL, 2000. *Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland: basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*. Gorteria 26: 85-208.
- MINISTER VAN LNV, 2006a. *Natuurbeschermingswet 1998; bestaand gebruik en vergelijking implementatie andere lidstaten*. Brief d.d. 1 september 2006, kenmerk TRCJZ/2006/2808.
- MINISTER VAN LNV, 2006b. *Concept-Altterraraapport 'onderbouwing significant effect ammoniakdepositie op natuurgebieden'* Brief d.d. 14 september 2006, kenmerk DN. 2006/2776.
- MINISTERIE VAN LNV, 2005. *Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998*. Versie september 2005. Ministerie van LNV, Den Haag.
- MOLENAAR, J.G. DE, 2003. *Lichtbelasting. Overzicht van de effecten op mens en dier*. Alterra-rapport 778, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen.
- NEDERLANDSE VERENIGING VOOR LIBELLENSTUDIE 2002. *De Nederlandse Libellen (Odonata)*. – *Nederlandse Fauna 4*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- NEUMANN, F. & H.E. WOLDENDORP (RED.), 2003. *Praktijkboek Habitattoets. Praktische leidraad voor de toepassing van natuurbeschermingswetgeving bij projecten in Nederland en Vlaanderen*. Sdu Uitgevers, Den Haag.
- NIE, H.W. DE & G. VAN OMMERING, 1998. *Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst*. Rapport nr. 33, IKC Natuurbeheer, Wageningen.

- NIE, H.W. DE, 1997. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. 2^e herziene druk. Doetinchem.
- PROVINCIE ZUID-HOLLAND, 2004. *Beschermde planten en dieren in Zuid-Holland. De verspreiding van de Europese Habitatrichtlijnsoorten in kaart*. Den Haag.
- ROOMEN, M.W.J. VAN, A. BOELE, M.J.T. VAN DER WEIDE, E.A.J. VAN WINDEN & D. ZOETEBIER 2000. *Belangrijke vogelgebieden in Nederland, 1993-97. Actueel overzicht van Europese vogelwaarden in aangewezen en aan te wijzen speciale beschermingszones en andere belangrijke gebieden*. SOVON-informatierapport 2000/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- STEUNPUNT NATURA 2000. *Leidraad bepaling significantie, nadere uitleg van het begrip ‘significante gevolgen’ uit de Natuurbeschermingswet*. versie 27 mei 2010.
- TEAM NATUUR EN LANDBOUW VAN STICHTING NATUUR EN MILIEU, 2004. *Te veel van het goede. Stikstofneerslag op Habitatrichtlijngebieden*. Netwerk van 12 provinciale Milieufederaties en de Stichting Natuur en Milieu.
- VELING, K., 1995. *Vlinders in het Nederlandse landschap 1987-1992*. De Vlinderstichting, Wageningen.
- VLEERMUISVAKBERAAD (NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING VZZ EN GEGEVENS-AUTORITEIT NATUUR). *Vleermuisprotocol 2013*, 27 maart 2013.
- WEEDA, E.J., 1985, 1987, 1988, 1991, 1994. *Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties. Deel 1, 2, 3, 4 en 5*. IVN, VARA en VEWIN, Amsterdam.
- WERKDOCUMENT PAS-ANALYSE HERSTELSTRATEGIE VOOR DE NIEUWKOOPSE PLASSEN & DE HAECK, www.zuid-holland.nl/documenten/opendocument.htm
- WINK, P., 2004. *Jurisprudentie habitatrichtlijn. Artikel 6, tweede lid, Habitatrichtlijn*. Meurs Juristen Nieuwsbrief 2(1): 3-4.
- WYNHOFF, I. & C. VAN SWAAY, 1999. *Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland. Basisrapport met voorstel voor Rode lijst*. De Vlinderstichting, Wageningen.

Bijlage 1 Inrichting bedrijventerrein Hoogwaard binnen de nieuwe begrenzing

Bijlage 2 Ligging Natura 2000 gebieden ten opzichte van het plangebied

Bijlage 3 Maatregelen kolonisatie Rugstreeppad

Voorkomen kolonisatie door rugstreeppad

Maatregelen om aan de zorgplicht van de Flora – en faunawet te voldoen:

Er kan worden voorkomen dat rugstreeppadden de werklocatie gaan bevolken door het gebied waar de werkzaamheden plaats gaan vinden uit te rasteren. Dit kan bijvoorbeeld door, voorafgaande aan de werkzaamheden, het plaatsen van schermen van glad landbouwplastic van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. Controleer dit regelmatig op kieren en op overhangende vegetatie. In de praktijk is een 100% afscherming moeilijk te realiseren omdat meestal toegangswegen voor bouwverkeer aanwezig zijn die nauwelijks af te schermen zijn. Daarom gelden daarnaast de volgende maatregelen:

Voer de (grond)werkzaamheden zoveel mogelijk aansluitend uit. Het zoveel mogelijk aaneengesloten uitvoeren van grondwerkzaamheden helpt om kolonisatie te voorkomen.

Vooraf in de periode mei-juli is het van belang ervoor te zorgen dat geen geschikt voortplantingshabitat ontstaat (kuilen & bandensporen met water, ondiepe zonbeschenen plassen etc.).

Gebruik rijplaten om bandensporen/kuilen te voorkomen.

Bijlage 4 Invoergegevens OPS-PRO

Huidig

OPS-Pro 4.3

File Edit Options Help

Define Run
View File
Create File
Show Progress

File type

Emission Diurnal variation
 Receptor Particle size distribution

Emission

X-coordinate (m.): 102588
Y-coordinate (m.): 461156
Emission strength (g/s): 1.21
Heat content (MW): 0
Source height (m.): 5
SD height (m.): 0
Source diameter (m.): 0

Diurnal variation: Continuous emission User-defined
Particle size: User-defined
Target group: Other industry
Region/Country: NETHERLANDS
Component name: NOx (nitrogen oxides) - gas Gaseous

Copy Previous

Record 1/1

OPS-Pro 4.3

File Edit Options Help

Define Run
View File
Create File
Show Progress

File type

Emission Diurnal variation
 Receptor Particle size distribution

Emission

X-coordinate (m.): 102588
Y-coordinate (m.): 461156
Emission strength (g/s): 1.88
Heat content (MW): 0
Source height (m.): 5
SD height (m.): 0
Source diameter (m.): 0

Diurnal variation: Continuous emission User-defined
Particle size: User-defined
Target group: Other industry
Region/Country: NETHERLANDS
Component name: NOx (nitrogen oxides) - gas Gaseous

Copy Previous

Record 1/1

Nieuw

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl